Harjoittele, reflektoi ja raportoi – Workseed raportointipohjan kehittäminen kirjakauppa-alalle

2.6.2022

Miten tehdään SeAMKsta entistäkin parempi korkeakoulu opiskelijalle? Esimerkiksi reagoimalla opiskelijapalautteesta saatuihin kehittämisideoihin ja lisäämällä sitä kautta opiskelijatyytyväisyyttä. Yksi kirjasto- ja tietopalvelualan tutkinto-ohjelman askel tähän suuntaan on uusi, harjoittelun raportointipohja erityisesti kirjakauppa-alalle.

Workseed reflektoinnin ja oppimisen tukena

Kirjasto- ja tietopalvelualan tutkinto-ohjelma oli SeAMKssa yksi ensimmäisiä koulutuksia sähköisen Workseed-palvelun käyttöönotossa. Tutkinto-ohjelmassa otettiin ensiaskeleita uudenlaiseen raportointiin jo vuonna 2016 MS One Noten kautta ja jo seuraavana vuonna lähdettiin kokeilemaan Workseediä (Mäkinen-Laitila & Salmela, 2019, s. 163).

Viidessä vuodessa raportointia on kehitetty opiskelijapalautteen ja ohjaajien havaintojen pohjalta. Kuitenkin alusta saakka yksi merkittävä tunnistettu kehittämiskohde on ollut raportointipohjan monipuolistaminen erilaisia harjoittelupaikkoja tukevaksi. Alan harjoittelu voidaan suorittaa erilaisten kirjastojen lisäksi esimerkiksi kirjakaupassa tai arkistossa. Työtehtävät ja sisällöt voivat vaihdella siinä määrin, ettei yksi raportointipohja sisältöineen aina ole sovellettavissa erilaisiin työorganisaatioihin. Tämä on tuotu esille vuosittain opiskelijapalautteessa (Mäkinen-Laitila & Salmela, 2019, s. 169). Esimerkiksi kirjakauppa-alalla harjoittelunsa suorittaa vuosittain opiskelijoita, ja he kokevat haasteellisena kirjastoalan sisältöjen soveltamisen erilaiseen, liiketoimintaan perustuvaan toimintaympäristöön.

Näitä raportoinnin haasteita tuo esiin kirjakaupassa harjoittelunsa suorittanut Antti Iso-Härkönen (henkilökohtainen tiedonanto, 19.5.2022): *“Soveltaa piti paljon. Muutamaan otteeseen soveltaminenkaan ei riittänyt ja muutama kohta jäi näin ollen kokonaan tai osittain tyhjäksi, kun ei ollut tarttumapintaa. Kirjakauppa on myös liiketoimintaa, joten raportoinnissa piti huomioida, ettei paljasta esimerkiksi liikesalaisuuksia.”* Samankaltaisia ajatuksia esittää myös Marja Tuominen (henkilökohtainen tiedonanto, 20.5.2022) ja nostaa esille lisäksi, että raportoinnin soveltamisen miettimiseen kului kirjakauppaharjoittelun aikana huomattavasti aikaa, kun pohja on ensisijaisesti suunnattu kirjastoharjoitteluun.

Uusi harjoittelupohja opinnäytetyönä

Haaste on ollut tiedossa ja yhteistä raportointipohjaa on pyritty parantamaan pienillä muokkauksilla. Kokonaan uuden raportointipohjan tekemiseen eivät harjoittelujen ohjaukseen varatut resurssit ole kuitenkaan

opettajavoimin riittäneet ja aihetta onkin tarjottu opinnäytetyön aiheeksi. Tähän haasteeseen tarttui Sanna Koivuniemi (henkilökohtainen tiedonanto, 18.5.2022), joka suoritti oman harjoittelunsa Seinäjoen Suomalaisessa kirjakaupassa syksyllä 2020: *“Pohdin harjoitteluni aikana vastaavuuksia omien työtehtävien ja aiemman raportointipohjan harjoitteiden sisällöissä. Päätin lähteä kehittämään uutta raportointipohjaa, jotta tulevaisuuden kirjakaupan harjoittelijoilla olisi juuri heidän toimintaympäristöönsä kehitettyä, ohjaavaa sisältöä. Tällöin raportointisisällöt vastaavat suoriltaan opiskelijan omaa harjoitteluympäristöä, mikä tekee oman osaamisen sanoittamisesta paitsi helpompaa, myös mielekkäämpää.”*

Yksi opinnäytetyön keskeisiä teemoja olikin hyvän ja opiskelijaa tukevan raportointipohjan keskeisten elementtien löytäminen. Millaisia neuvoja Koivuniemi antaisi opinnäytetyöprosessin jäljiltä muilla aihetta pohtiville? Hän (henkilökohtainen tiedonanto, 18.5.2022) tuo esille, että toimiva raportointialusta etenee loogisesti, opiskelija pystyy näkemään eri osat ja sisällöt, joiden tulisi olla oman harjoitteluympäristön kannalta olennaisia. Lisäksi tehtävänantojen tulee olla selkeitä, jotta opiskelija ymmärtää, mitä on tarkoitus tehdä tai pohtia. Opiskelijaa ohjaavien apukysymysten tulisi kannustaa ottamaan selvää ja pohtimaan uusia näkökulmia harjoitteluun liittyvistä sisällöistä. Kuitenkaan, harjoitteita ja apukysymyksiä ei saa olla liikaa, kysymysten muotoiluun tulee kiinnittää huomiota. Koivuniemi huomauttaa myös, että avointen kysymysten käyttö jättää tilaa harjoittelijan omille ajatuksille eikä sulje mitään näkökulmia tai kokemuksia pois raportoinnista.

Uuden raportointipohjan kehittämisessä nämä kriteerit vaikuttavat toteutuneen ja lopputulosta arvioinut opiskelija Marja Tuominen (*henkilökohtainen tiedonanto, 20.5.2022*) piti kysymyksiä selkeinä, kirjakauppaharjoittelua tukevina ja osa-alueita oppimisen kannalta keskeisiä. Raportointipohjan yksityiskohtien ohella Koivuniemi (henkilökohtainen tiedonanto, 18.5.2022) haluaa vielä nostaa esille koko harjoitteluprosessin kannalta keskeisen seikan: *“Raportti ei ole vaan jokin kurssin kirjallinen tuotos, vaan sillä havainnollistetaan omaa oppimisprosessia. Oikeastaan koko harjoittelu tulisi nähdä merkittävänä, mahdollisuuksia täynnä olevana prosessina vain jonkin yksittäisen jakson sijaan.*”

Valmiina käyttöön!

Koivuniemen (2022) opinnäytetyön *“Harjoittele, reflektoi ja raportoi kirjakaupassa: raportointipohjan kehittäminen kirjasto- ja tietopalvelualalle”* tuloksena tutkinto-ohjelma ottaa syksyllä 2022 käyttöön uuden, kirjakauppaharjoittelua paremmin tukevan harjoittelupohjan. Tutkinto-ohjelman lehtori Sari Mäkinen-Laitila (henkilökohtainen tiedonanto, 20.5.2022) toteaakin, että nyt on tärkeää kerätä kokemuksia uudesta raportointipohjasta. Hänen mukaansa on arvokasta, että pohjan on suunnitellut kirjakaupassa harjoitellut ja työskennellyt opiskelija. Pohjan valmistuminen on samalla hyvä esimerkki siitä, miten opiskelijat voivat osallistua tutkinto-ohjelman pedagogiseen kehittämiseen.

Harjoittelupohjaa olivat opinnäytetyöprosessi aikana arvioimassa syksyllä 2021 kirjakaupassa harjoittelunsa tehneet Antti Iso-Härkönen ja Marja Tuominen, alan harjoitteluja ohjaavat opettajat sekä kirjakauppa-alan edustajia. Heidän palautteensa on huomioitu pohjan kehittämisessä ja kaikki osapuolet vaikuttavat tyytyväisiltä lopputulokseen, kuten Antti (*henkilökohtainen tiedonanto, 19.5.2022)* tiivistää ajatuksiaan: *“Kirjakauppa on yksi työllistymisvaihtoehto kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijoille, joten on hyvä, että se*

otetaan nyt entistä paremmin huomioon harjoittelupaikkanakin. Vaivaa on nähty paljon ja hyvältähän tuo valmis pohja vaikutti." **Satu Salmela**
Lehtori
SeAMK

Lähteet

Mäkinen-Laitila, S., & Salmela, S. (2019). Workseed-pilvipalvelu harjoittelun ohjaamisessa. Käytännön kokemuksia kirjasto- ja tietopalvelualan tutkinto-ohjelmasta. Teoksessa A. Haasio, & S. Joensuu-Salo (toim.), Tutkimuksen ja opetuksen tiet: SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri tutkii, opettaa ja kehittää (s. 163-174). (Seinäjoen ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 147). Seinäjoen ammattikorkeakoulu. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019120545869

Koivuniemi, S. (2022). Harjoittele, reflektoi ja raportoi kirjakaupassa: raportointipohjan kehittäminen kirjasto- ja tietopalvelualalle [AMK-opinnäytetyö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu]. Theseus. https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202205179764